

VYHLÁŠKA

ministra zahraničních věcí

ze dne 27. listopadu 1984

o Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států

Dne 13. listopadu 1979 byla v Ženevě sjednána a jménem Československé socialistické republiky podepsána Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států.

S Úmluvou vyslovalo souhlas Federální shromáždění Československé socialistické republiky a prezident Československé socialistické republiky ji ratifikoval. Ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, depozitáře Úmluvy, dne 23. prosince 1983.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 16 odst. 1 dnem 16. března 1983 a pro Československou socialistickou republiku na základě téhož článku odst. 2 dnem 22. března 1984.

Český překlad Úmluvy se vyhláší současně.

Ministr:

Ing. Chňoupek v. r.

ÚMLUVA

o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států

Smluvní strany této úmluvy,

rozhodnuty podporovat vztahy a spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí,

vědomy si významu činnosti Evropské hospodářské komise OSN při upevňování takových vztahů a spolupráce, zvláště v oblasti znečišťování ovzduší včetně dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší,

uznávající příspěvek Evropské hospodářské komise OSN k mnohostranné realizaci příslušných ustanovení Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě,

přihlížejíce k části kapitoly o životním prostředí Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě vyzývající ke spolupráci při sledování znečišťování ovzduší a jeho účinků včetně dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší a k rozpracování prostřednictvím mezinárodní spolupráce rozsáhlého programu monitorování a vyhodnocování dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší, počínaje kyslíčným smogem a s možným rozšířením na jiné znečišťující látky,

berouce v úvahu příslušná ustanovení deklarace konference OSN o životním prostředí a zvláště 21. zásadu, která vyjadřuje společné přesvědčení, že státy mají v souladu s Chartou OSN a se zásadami mezinárodního práva svrchované právo využívat své vlastní zdroje v souladu s vlastní politikou životního prostředí a odpovědnost zajistit, aby činnost v rámci jejich pravomoci nebo kontroly nepoškodila životní prostředí jiných států nebo oblasti za hranicemi jejich národní pravomoci,

uznávající existenci možných krátkodobých a dlouhodobých nepříznivých účinků látek znečišťujících ovzduší včetně znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států,

znepokojeny, že předpokídané zvýšení úrovně vypouštění znečišťujících látek v regionu může zesílit takové nepříznivé účinky,

uznávající potřebu studovat důsledky dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší a nutnost hledat řešení poznanych problémů,

potvrzující svou ochotu posilovat aktivní mezinárodní spolupráci při rozvoji vhodných národních opatření a koordinovat státní akce v boji proti znečišťování ovzduší včetně dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států prostřednictvím informací, konzultací, výzkumu a monitorování, dohodly se na následujícím:

Definice

Článek 1

Pro účely této úmluvy:

a) "znečišťování ovzduší" znamená vnášení člověkem, ať přímo či nepřímo, látek nebo energie do ovzduší, které mají zhoubné účinky takového rázu, že ohrožují zdraví lidí, poškozují živé zdroje a ekosystémy a hmotný majetek, jakož i narušují a zasahují do rekreační stránky a jiného oprávněného využívání životního prostředí a "látky znečišťující ovzduší" budou interpretovány obdobně;

b) "dálkové znečišťování životního prostředí přecházející hranice států" znamená znečišťování ovzduší, jehož fyzický původ je úplně nebo částečně na území v národní pravomoci jednoho státu a jež má záporné účinky na území pod pravomocí jiného státu v takové vzdálenosti, že není obecně možné rozlišit podíl jednotlivých zdrojů nebo skupin zdrojů emisí.

Základní zásady

Článek 2

Smluvní strany, berouce řádně v úvahu s tím spojené skutečnosti a problémy, jsou rozhodnuty chránit člověka a jeho životní prostředí před znečišťováním ovzduší a budou usilovat o omezování a pokud možno postupně snižovat a předcházet znečišťování ovzduší včetně dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států.

Článek 3

Smluvní strany v rámci této úmluvy budou prostřednictvím výměny informací, konzultací, výzkumu a monitorování provádět bez zbytečných průtahů politiku a strategii, jež bude sloužit jako prostředek boje proti vypouštění látek znečišťujících ovzduší berouce přitom v úvahu úsilí, které již bylo vykonáno na národní a mezinárodní úrovni.

Článek 4

Smluvní strany si budou vyměňovat informace a přezkoumají svá opatření, vědeckou činnost a technická opatření zaměřená na boj v nejvyšší možné míře proti vypouštění látek znečišťujících ovzduší, které mohou mít nepříznivé účinky, čímž přispějí ke snížení znečišťování ovzduší včetně dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států.

Článek 5

Na žádost budou v počátečním stádiu prováděny konzultace mezi smluvními stranami, které na jedné straně jsou skutečně postiženy, anebo vystaveny značnému nebezpečí dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států, a smluvními stranami na straně druhé, u kterých a v rámci jejich pravomoci dochází, nebo by mohlo dojít k značnému přispívání k dálkovému znečišťování ovzduší přecházejícímu hranice států v souvislosti s činností prováděnou nebo zamyšlenou těmito stranami.

Řízení kvality ovzduší

Článek 6

Berouce v úvahu články 2 až 5, probíhající výzkum, výměnu informací a monitorování a jeho výsledky, náklady a efektivitu místních a jiných nápravných opatření a za účelem boje proti znečišťování ovzduší, zvláště znečišťování vznikající v nových nebo přebudovaných zařízeních, každá smluvní strana se zavazuje přijmout nejlepší opatření a strategii včetně systému řízení kvality ovzduší a jako jejich součást kontrolní opatření v souladu s vyváženým rozvojem, zvláště s využitím nejlepší techniky, která je ekonomicky dostupná, a nízkoodpadové a bezodpadové technologie.

Výzkum a vývoj

Článek 7

Smluvní strany, v souladu se svými potřebami, budou iniciovat a spolupracovat při řízení výzkumu a vývoje:

a) existujících a navrhovaných technologií na snížení emisí sloučenin síry a jiných hlavních látek znečišťujících ovzduší se zřetelem na technickou a ekonomickou proveditelnost, jakož i důsledky pro životní prostředí;

b) přístrojového zařízení a jiných technik pro monitorování a měření emisí a okolních koncentrací látek znečišťujících ovzduší;

c) zdokonalených modelů pro lepší pochopení dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší přecházejících za hranice států;

d) účinků sloučenin síry a jiných hlavních látek znečišťujících ovzduší na lidské zdraví a životní prostředí včetně zemědělství, lesnictví, materiálů, vodních a jiných přírodních ekosystémů a dohlednosti s cílem vytvořit vědecký podklad pro vztah - dávka/účinek - zaměřený na ochranu prostředí;

e) vyhodnocování alternativních opatření pro dosažení cílů v otázkách prostředí z hlediska hospodářského, sociálního a životního prostředí včetně snížení dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států;

f) vypracování vzdělávacích a výcvikových programů týkajících se aspektů znečišťování životního prostředí sloučeninami síry a jinými hlavními látkami znečišťujícími ovzduší.

Výměna informací

Článek 8

Smluvní strany v rámci Výkonného orgánu podle článku 10 a dvoustranně si budou v jejich společném zájmu vyměňovat dostupné informace o:

- a) údajích o emisích v dohodnutých termínech, dohodnutých látek znečišťujících ovzduší, počínaje kyslíčným sířičitým, pocházejících z jednotek sítě dohodnuté velikosti, nebo o tocích dohodnutých látek znečišťujících ovzduší počínaje kyslíčným sířičitým, přecházejících státní hranice v dohodnutých úsecích a v dohodnutých termínech;
- b) hlavních změnách ve státní politice a ve všeobecném průmyslovém rozvoji a o jejich potenciálních důsledcích, které by pravděpodobně způsobily značné změny v dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států;
- c) sledování technologií na snížení znečišťování ovzduší týkající se dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států;
- d) plánovaných nákladech na regulaci emisí sloučenin síry a ostatních látek znečišťujících ovzduší v státním měřítku;
- e) meteorologických a fyzikálně-chemických údajích týkajících se procesů v průběhu přenosu škodlivin;
- f) fyzikálně-chemických a biologických údajích týkajících se účinků dálkového znečišťování ovzduší přecházejícího hranice států a o rozsahu škod, ^(*) který podle těchto údajů může být připsán dálkovému znečišťování ovzduší přecházejícímu hranice států;
- g) národních, subregionálních a regionálních opatřeních a strategiích na kontrolu a omezování sloučenin síry a jiných hlavních látek znečišťujících ovzduší.

Realizace a další rozvoj kooperativního programu monitorování a vyhodnocování dálkového šíření látek znečišťujících ovzduší v Evropě

Článek 9

Smluvní strany zdůrazňují potřebu realizace existujícího "Kooperativního programu monitorování a vyhodnocování dálkového přenosu látek znečišťujících ovzduší v Evropě" (dále jen EMEP) a se zřetelem na další rozvoj tohoto programu, souhlasí zdůraznit:

- a) že je žádoucí, aby se smluvní strany zapojily a plně realizovaly "Kooperativní program monitorování (EMEP)", který je v první fázi založen na monitorování kyslíčného sířičitého a blízkých látek;
- b) potřebu využívat srovnatelných nebo standardizovaných postupů pro monitorování kdekoli je to možné;
- c) že je žádoucí založit program monitorování na systému jak státních, tak i mezinárodních programů. Zřizování monitorovacích stanic a shromažďování údajů bude prováděno v rámci státní pravomoci země, ve které budou monitorovací stanice umístěny;
- d) že je žádoucí zřídit rámec pro koordinovaný program monitorování životního prostředí založený a beroucí v úvahu současné a budoucí státní, subregionální a regionální i jiné mezinárodní programy;

- e) potřebu vyměňovat si v dohodnutých obdobích údaje o emisích dohodnutých látek znečišťujících ovzduší, počínaje kyslíčným sířičitým, pocházejících z jednotek sítě dohodnutých velikostí, nebo o tocích dohodnutých látek znečišťujících ovzduší, počínaje kyslíčným sířičitým, přes hranice států v úsecích dohodnuté délky a v dohodnutých obdobích. Metoda včetně modelu používaná pro určení toků látek znečišťujících ovzduší a stejně tak metoda včetně modelu užitá ke stanovení přenosu látek znečišťujících ovzduší, založená na emisních údajích z jednotek sítě, bude dána k dispozici a pravidelně prověřována za účelem zlepšení metod a modelů;
- f) jejich ochotu pokračovat ve výměně a pravidelné aktualizaci státních údajů o celkovém vypouštění dohodnutých látek znečišťujících ovzduší počínaje kyslíčným sířičitým;
- g) potřebu poskytovat meteorologické a fyzikálně-chemické údaje vážící se k procesům, které probíhají během přenosů;
- h) potřebu monitorovat chemické složky v jiném prostředí jako je voda, půda a vegetace, stejně tak jako podobný program monitorování na zaznamenávání účinku na zdraví a životní prostředí;
- i) že je žádoucí rozšířit státní síť EMEP a učinit je operativní pro účely řízení a dohledu.

Výkonný orgán

Článek 10

1. Představitelé smluvních stran vytvoří, v rámci Starších vládních poradců EHK pro životní prostředí, Výkonný orgán této úmluvy a budou se v této funkci scházet nejméně jednou za rok.
2. Výkonný orgán bude:
 - a) hodnotit realizaci této úmluvy;
 - b) vytvářet podle potřeby pracovní skupiny pro posuzování otázek týkajících se plnění a rozvoje této úmluvy, které budou za tímto účelem připravovat příslušné studie a jinou dokumentaci a předkládat doporučení Výkonnému orgánu k posouzení;
 - c) plnit jakékoli jiné funkce, které mohou být vhodné podle ustanovení této úmluvy.
3. Výkonný orgán bude využívat Řídícího výboru pro EMEP jako integrální součásti vykonávání této úmluvy; zvláště pak s ohledem na shromažďování údajů o vědecké spolupráci.
4. Při výkonu svých funkcí bude Výkonný orgán, uzná-li to za vhodné, rovněž využívat informací jiných příslušných mezinárodních organizací.

Sekretariát

Článek 11

Výkonný tajemník Evropské hospodářské komise OSN bude pro Výkonný orgán vykonávat následující sekretariátní funkce:

- a) svolávat a připravovat schůze Výkonného orgánu;
- b) předávat smluvním stranám zprávy a jiné informace obdržené v souladu s ustanoveními této úmluvy;
- c) vykonávat funkce stanovené Výkonným orgánem.

Dodatky k úmluvě

Článek 12

1. Kterákoliv smluvní strana může navrhopvat dodatky k této úmluvě.
2. Text navrhovaných dodatků bude postoupen písemně Výkonnému tajemníkovi Evropské hospodářské komise OSN, který je předá všem smluvním stranám. Výkonný orgán prodiskutuje navržené dodatky na příští výroční schůzce za podmínky, že tyto návrhy byly rozeslány Výkonným tajemníkem Evropské hospodářské komise OSN všem smluvním stranám nejpozději devadesát dní předem.
3. Dodatek k této úmluvě bude přijímán konsensem představitelů smluvních stran a vstoupí v platnost pro smluvní strany, které jej schválily, devadesátého dne po datu, kdy dvě třetiny smluvních stran uložily své listiny o přijetí u depozitáře. Poté dodatek vstoupí v platnost pro jakoukoli smluvní stranu devadesátého dne po datu, kdy tato smluvní strana uloží svoji listinu o přijetí dodatku.

Řešení sporů

Článek 13

Jestliže vznikne spor mezi dvěma nebo více smluvními stranami této úmluvy, pokud jde o její výklad nebo provádění, budou tyto hledat řešení jednáním nebo jakýmkoli jiným způsobem řešení sporů, který je přijatelný pro strany ve sporu.

Podpis

Článek 14

1. Tato úmluva bude otevřena k podpisu v úřadovně Organizace spojených národů v Ženevě od 13. do 16. listopadu 1979 při příležitosti Schůzky na vysoké úrovni o ochraně životního prostředí v rámci Evropské hospodářské komise členskými státy Evropské hospodářské komise a státy majícími konzultativní statut v Evropské hospodářské komisi podle článku 8 rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN 36 (IV) z 28. března 1947 a regionálními hospodářskými integračními organizacemi, sestávajícími se ze svrchovaných členských států Evropské hospodářské komise, které jsou příslušné pro jednání, uzavírání a aplikaci mezinárodních dohod ve věcech upravovaných touto úmluvou.
2. V rámci své pravomoci budou takovéto regionální hospodářské integrační organizace svým jménem vykonávat práva a plnit povinnosti, které tato úmluva připisuje jejich členským státům. V takových případech nebudou členské státy těchto organizací oprávněny vykonávat takováto práva individuálně.

Ratifikace, přijetí, schválení a přístup

Článek 15

1. Tato úmluva podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení.
2. Tato úmluva bude otevřena k přístupu počínaje 17. listopadem 1979 státům a organizacím uvedeným v článku 14 odstavec 1.
3. Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu budou uloženy u Generálního tajemníka Organizace spojených národů, který bude vykonávat funkci depozitáře.

Vstup v platnost

Článek 16

1. Tato úmluva vstoupí v platnost devadesátého dne po datu uložení dvacáté čtvrté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu.

2. Pro každou smluvní stranu, která ratifikuje, přijme nebo schválí tuto úmluvu či přistoupí k ní po uložení dvacáté čtvrté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, vstoupí úmluva v platnost devadesátého dne po datu, co tato smluvní strana uložila svoji listinu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu.

Výpověď

Článek 17

Kdykoliv po uplynutí pěti let od data vstupu v platnost této úmluvy pro smluvní stranu, může tato smluvní strana písemně oznámit depozitáři výpověď úmluvy. Každá taková výpověď nabude platnosti devadesátého dne po datu jejího obdržení depozitářem.

Platnost textů

Článek 18

Originál této úmluvy, jehož anglické, francouzské a ruské znění má stejnou platnost, bude uložen u Generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Na důkaz toho níže podepsaní, pro tento účel řádně zmocnění, podepsali tuto úmluvu.

Dáno v Ženevě, dne 13. listopadu roku tisícího devítistého sedmdesátého devátého.

Poznámky pod čarou

*) Tato úmluva neobsahuje pravidla o odpovědnosti státu za způsobenou škodu.